

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı: 14191

Tarih: 29.09.2025

34557

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **29.09.2025**.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

2021 yılından bu yana ceza infaz kurumlarında uygulanan İdare ve Gözlem Kurulları (İGK), yasal olarak yalnızca iyi hâl ve koşullu salıverme değerlendirmesi yapmakla yetkiliyken, fiiliyatta mahkemelerin yerine geçen paralel bir yargılama mercii gibi davranmaktadır.

Kurullar, mahpuslarla yaptıkları görüşmeleri mülakat adı altında fakat gerçekte bir sorgu usulüne dönüştürerek; "örgüte neden katıldın?", "PKK eylemlerini meşru görüyor muydun?", "pişman mısın?", "ailede örgütle bağı olan var mı?" gibi sorular yöneltmekte; böylece kesinleşmiş yargı kararlarını yeniden tartışmaya açmakta ve mahpusları politik kimliklerinden dolayı yeniden yargılar gibi işlem yapmaktadır. Bu yaklaşım hem yargının yetkisini gasp eden hem de infaz sürecini ideolojik bir teste dönüştüren hukuk dışı bir pratiktir.

Bu tablo, Elazığ 2 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan M. Salih Erden dosyasında açıkça somutlaşmıştır. Erden'e, Bakanlığın alt eşik olarak belirlediği 40 puanın üzerinde 44,06 gelişim puanı verilmesine rağmen, İGK 11.07.2025 tarihli kararıyla "iyi hâlli olmadığı"na hükmetmiştir.

Mahpusun şikâyeti üzerine Elazığ 1. İnfaz Hâkimliği, 19.08.2025 tarih ve 2025/4667 sayılı kararıyla; (i) *hükümlünün infaz süresince almış olduğu disiplin cezalarının bulunmasının tek başına koşullu salıverilmemesi için yeterli olmadığı çünkü hükümlünün ilgili disiplin cezalarını infaz ettiği ve kanun gereği ilgili disiplin cezalarından dolayı geçmesi gereken sürelerin geçtiğinin diğer bir ifade ile hükümlünün ilgili disiplin suçları nedeniyle iyi halliliğini*

kazandığı, aksinin kabulü halinde ceza evinde disiplin suçu isleyen hükümlülerin koşullu saliverilmemesi sonucunu doğuracağı, fakat kamu koyucunun bu şekilde bir amacının bulunmadığı, disiplin suçlarında disiplin cezasının kaldırılması gereken süreler geçtikten sonra artık o disiplin suçunun hükümlünün iyi halliliğinin değerlendirilmesinde göz önüne alınmamasının gerektiği, (ii) "tarafli koğuş" ve "örgütten ayrılma samimiyeti" gibi hususların koşullu saliverme aşamasında aranamayacağına, (iii) kurul kararının kurum raporlarıyla çeliştiğine işaret ederek kararı iptal etmiştir. Ancak kurul, iptal kararının kesinleştiği 10.09.2025 tarihinde yeniden toplanmış ve aynı gerekçeleri tekrar ederek Erden'in infazını 10.03.2026'ya kadar ertelemiştir. Bu durum, mahkeme kararlarının fiilen bypass edilmesinin en çarpıcı örneği olmuştur.

Dahası, kurul mülakatında Erden'e yöneltilen sorular arasında: "PKK silahlı bir örgüt müdür?", "örgütten gelen bilgileri uygulamama gibi bir durum söz konusu olabilir mi?", "PKK eylemlerini meşru görüyor muydunuz?" gibi, iyi hâl değerlendirmesiyle hiçbir ilgisi bulunmayan, siyasi içerikli ve mahkemece hükme bağlanmış konuları yeniden sorgulayan sorular yer almıştır. Bu pratik, açıkça paralel bir yargılama işlevi görmektedir.

En dikkat çekici husus ise kurul kararında kullanılan şu ifadedir: "Olası saliverme sonrasında dış dünyaya uyum sağlayamayacağına, yine kurumumuzca iç istihbarattan edinilen bilgiler sonucu saliverilme sonrası örgüte katılma ihtimalinin yüksek olduğunun değerlendirildiği."

Bu tür değerlendirmeler, mahpusların özgürlük hakkını ve koşullu saliverme süreçlerini, gizli, denetlenemez ve keyfi mekanizmalara teslim etmek anlamına gelmektedir. Böylece hukuk devleti ilkesi, şeffaflık ve yargısal denetim tamamen ortadan kaldırılmakta: mahpusların kaderi, denetlenemeyen istihbarat yorumlarına bırakılmaktadır.

Sonuç olarak; İGK'ların mahkeme kararlarını yok sayarak paralel yargı pratiği geliştirmesi, mülakat adı altında yürüttüğü sorgu usulüyle mahpusların kimlik ve düşüncelerini cezalandırması ve kararlarını gizli istihbarat notlarına dayandırarak mahpusların kaderini keyfi mekanizmalara teslim etmesi, ceza infaz sistemini hukuk dışı bir zemine sürüklemektedir. Bu uygulama bireysel hak ihlalleri boyutunu aşarak, hukuk devletinin temel ilkelerine yönelen sistematik bir tehdit haline gelmiştir.

Bu bağlamda;

1. 1. Elazığ 1. İnfaz Hâkimliği'nin 19.08.2025 tarih ve 2025/4667 sayılı iptal kararına rağmen, İdare ve Gözlem Kurulu'nun 10.09.2025 tarihinde yeniden toplanarak aynı gerekçelerle M. Salih Erden'in infazını 10.03.2026'ya kadar ertelemesi, açıkça mahkeme kararının yok sayılması değil midir? Mahkeme kararlarını fiilen geçersiz kılan bu uygulamayı durdurmak için Bakanlığınız hangi somut adımları atacaktır?
2. İdare ve Gözlem Kurulları'nın mahpuslarla yaptıkları görüşmelerde, "örgüte neden katıldın?", "PKK eylemlerini meşru görüyor muydun?", "pişman mısınız?", "ailede örgütle bağı olan var mı?" gibi, iyi hâl değerlendirmesiyle hiçbir ilgisi bulunmayan, siyasi içerikli ve mahkemece hükme bağlanmış konuları yeniden sorgulayan sorular yöneltmesi hangi yasal dayanağa sahiptir? Bu tür sorgulama yöntemleri, kesinleşmiş yargı kararlarını yeniden tartışmaya açmak değil midir?
3. Kurul kararlarında geçen "*Olası salıverme sonrasında dış dünyaya uyum sağlayamayacağının, yine kurumumuzca iç istihbarattan edinilen bilgiler sonucu salıverilme sonrası örgüte katılma ihtimalinin yüksek olduğunun değerlendirildiği*" ifadesi, mahpusların kaderini gizli, denetlenemez ve keyfî mekanizmalara teslim etmektedir. Bakanlığınız, özgürlük hakkını bu tür istihbarat yorumlarına bağlayan uygulamayı hukuken meşru görüyor mu?
4. 2021 yılından bu yana iyi hâl puanı Bakanlığınızın belirlediği alt eşik değerini aşmasına rağmen koşullu salıverilmesi reddedilen veya ertelenen hükümlü sayısı kaçtır? Bu kişilerin ne kadarı siyasi mahpustur?
5. Aynı dönemde İdare ve Gözlem Kurulları'nın kararlarından kaç infaz hâkimliklerince iptal edilmiştir?
6. Kurul üyelerinin mahkeme kararlarını yok sayarak paralel bir yargı pratiği yürütmesini önlemek için Bakanlığınız tarafından bugüne kadar hangi denetim ve soruşturma süreçleri işletilmiştir? Kaç kurul üyesi hakkında inceleme yapılmış, ne gibi sonuçlar doğmuştur?
7. İdare ve Gözlem Kurulları'nın iyi hâl değerlendirmesinde "tarafli/tarafsız koğu", "örgütten ayrılma samimiyeti" gibi mevzuatta bulunmayan kriterleri esas almasını engellemek için Bakanlığınızca yayımlanmış herhangi bir genelge, talimat veya bağlayıcı düzenleme var mıdır? Yoksa hazırlamayı düşünüyor musunuz?